

REMISSVAR

2025-02-21

Dnr: BO 2024-0314

Socialdepartementet
s.remissvar@regeringskansliet.se

Remiss av promemorian Aktivitetskrav inom försörjningsstödet – för arbete, egenförsörjning och nationell likformighet (Ds 2024:29)

(dnr S2024/02055)

Inledning

Barnombudsmannen yttrar sig med utgångspunkt i uppdraget att företräda barns och ungas rättigheter utifrån FN:s konvention om barnets rättigheter (barnkonventionen).

Barnombudsmannen avgränsar sitt yttrande till övergripande synpunkter.

Övergripande synpunkter

Barnombudsmannen är positiv till att åtgärder vidtas i syfte att öka den biståndsökandes möjligheter att på sikt få ett arbete och bli självförsörjande. Detta inkluderar biståndsökande föräldrar och kan i sin tur förbättra hushållets ekonomi, vilket är en förutsättning för att föräldrar ska kunna säkerställa en skälig levnadsstandard för barns utveckling.

Enligt artikel 27 i barnkonventionen har barn rätt till den levnadsstandard som krävs för barnets fysiska, psykiska, andliga, moraliska och sociala utveckling. Föräldrar, och andra som är ansvariga för barnet, har enligt artikeln det huvudsakliga ansvaret för att säkerställa de levnadsvillkor som är nödvändiga för barnets utveckling. Konventionsstaterna ska bistå och vid behov erbjuda materiellt bistånd och utarbeta stödprogram för att garantera denna rättighet, särskilt gällande mat, kläder och bostad.

Utredningen föreslår bland annat att i hushåll med barn måste ett krav på deltagande i kommunala insatser vara rimligt i förhållande till hur mycket barnomsorg kommunen erbjuder barnet (avsnitt 7.6). Barnombudsmannen anser att det behöver säkerställas att alla barn erbjuds förskola med utgångspunkt i barnets behov och att detta inte begränsas av föräldrars livssituation. Barnkonventionen erkänner alla barns rätt till utbildning och utveckling, även yngre barn.¹ Kommuner, och ytterst staten, ansvarar för att denna rätt tillgodoses. Genom att säkerställa barns rätt till förskola skapas dessutom bättre förutsättningar för biståndssökande föräldrar att ta del av kommunala insatser, vilket sammantaget gynnar barn, föräldrar och samhället i stort.

¹ Jfr artikel 6, 28 och 29 samt FN:s kommitté för barnets rättigheter (2005). *Barnrättskommitténs allmänna kommentar nr 7. Genomförandet av barnets rättigheter under tidig barndom*. CRC/C/GC/7, p. 28 och 30.

Eftersom barnkonventionen är en helhet behöver även andra artiklar beaktas, inte minst de fyra grundprinciperna: Alla barn är lika mycket värda, har samma rättigheter och ingen får diskrimineras (artikel 2); vid alla beslut som rör barn ska i första hand beaktas vad som bedöms vara barnets bästa (artikel 3); barn har rätt till liv, överlevnad och utveckling (artikel 6); barn har rätt att uttrycka sin mening och höras i alla frågor som rör barnet (artikel 12).

I promemorian görs direkta hänvisningar till barnkonventionen endast i samband med att uppdraget beskrivs i avsnittet om konsekvenser. Vidare görs hänvisningar till principen om barnets bästa, men promemorian saknar en bedömning av barnets bästa och i förhållande till barnets andra rättigheter. Barnombudsmannen önskar betona att hänsyn behöver tas till barnets rättigheter enligt barnkonventionen i det fortsatta arbetet med förslagen.

Beslut har fattats av barnombudsmannen Juno Blom. Föredragande i ärendet har varit utredare Shahram Mansoory. I den slutliga handläggningen av ärendet har även avdelningschefen Erik Henriksson och chefsjuristen Tove Björnheden deltagit.

Juno Blom
barnombudsman